

MAKTABGACHA TA’LIM TASHKILOTI RAHBARLARIDA YUKSAK MA’NAVIY-AXLOQIY FAZILATLARNI TARBIYALASH STRATEGIYASI.

*Mirzayeva Husnida Dilshodbek qizi Qo‘qon universiteti
Ta’lim muassasalarining boshqaruvi yo‘nalishi magistranti*

Annotatsiya: Maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlari muassasaning qadriyatlarini, axloqi va madaniyatini shakllantirishda hal qiluvchi ro‘l o‘ynaydi. Bu etakchilarda yuksak axloqiy fazilatlarni rivojlantirish yosh bolalarning har tomonlama rivojlanishini qo‘llab-quvvatlovchi tarbiyaviy va axloqiy muhitni shakllantirish uchun muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqolada biz maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak axloqiy fazilatlarni tarbiyalash strategiyalarini o‘rganamiz.

Kalit so‘zlar: Maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak axloqiy fazilatlarning ahamiyati, maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak axloqiy fazilatlarni tarbiyalash strategiyalari, qadriyatlarga asoslangan etakchilikni rivojlantirish, axloqiy qarorlar qabul qilish bo‘yicha trening, hissiy intellektni rivojlantirish, axloqiy ustozlik va murabbiylik, jamoatchilik bilan shug‘ullanish va xizmat ko‘rsatishni o‘rganish.

Abstract: Heads of preschool educational organizations play a decisive role in the formation of values, ethics and culture of the institution. The development of high moral qualities in these leaders is important for the formation of an educational and moral environment that supports the all-round development of young children. In this article, we explore strategies for fostering high moral qualities in the leaders of preschool educational organizations.

Key words: The importance of high moral qualities in the leaders of preschool educational organizations, Strategies for cultivating high moral qualities in the leaders of preschool educational organizations, Value-based leadership development, Ethical decision-making training, Emotional intelligence development, Ethical mentoring and coaching, Community engagement and service learning.

Аннотация: Руководители дошкольных образовательных организаций играют решающую роль в формировании ценностей, этики и культуры учреждения. Развитие у этих лидеров высоких моральных качеств важно для формирования образовательно-нравственной среды, способствующей всестороннему развитию детей раннего возраста. В данной статье мы исследуем стратегии воспитания высоких моральных качеств у руководителей дошкольных образовательных организаций.

Ключевые слова: Значение высоких моральных качеств у руководителей дошкольных образовательных организаций, Стратегии формирования высоких моральных качеств у руководителей дошкольных образовательных организаций, Развитие ценностного лидерства, Обучение этическому принятию решений, Развитие эмоционального интеллекта, Этическое наставничество и коучинг, вовлечение сообщества и обучение служению.

Maktabgacha ta’lim soxasidagi ilmiy-metodik ishni muvofiqlashtirish bo‘yicha oliygoxlarning psixologiya, pedagogika va xamda maktabgacha ta’lim kafedralarida, mutaxasislarning malakasini oshirish xududiy markazlarida kengash tashkil qilingan.[1] Maktabgacha yoshdagi bolaga ta’lim-tarbiya berish ko‘p jixatdan ta’limni maktabgacha

yoshdagi bola ruxiy xususiyatlariga javob beruvchi dasturlar, metodik tavsiyalar, ta’lim-tarbiya berish qo’llanmalari bilan ta’minlanishiga bog’liq.[2]

Maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak axloqiy fazilatlarning ahamiyati: Maktabgacha ta’lim tashkilotlarining rahbarlari yosh bolalarga ham, tarbiyachilarga ham na’muna bo’lib xizmat qiladi. Bu rahbarlar halollik, hamdardlik, hurmat va adolatlilik kabi yuksak axloqiy fazilatlarni o’zida mujassam etgan holda butun maktab jamoasi uchun ijobiy va axloqiy asos yaratadi. Rahbarlarning yuqori axloqiy fazilatlari bolalarning hissiy, ijtimoiy va akademik jihatdan rivojlanishi mumkin bo’lgan xavfsiz, inklyuziv va qo’llab-quvvatlovchi o’quv muhitiga hissa qo’shadi.

Maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak axloqiy fazilatlarni tarbiyalash strategiyalari:

1. Qadriyatlarga asoslangan rahbarlarni rivojlantirish: qadriyatlarga asoslangan rahbarlikni rivojlantirish dasturlarini amalga oshirish, maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlariga shaxsiy qadriyatlari, e’tiqodlari va axloqiy tamoyillari haqida fikr yuritishga yordam beradi. Seminarlar va mulohaza yuritish mashqlari orqali rahbarlar o’qituvchilar va ma’murlar ro’lida halollik va rahm-shafqatning ahamiyatini o’rganishlari mumkin.

2. Axloqiy qarorlar qabul qilish bo’yicha trening: axloqiy qarorlar qabul qilish bo’yicha treninglar o’tkazish maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlariga murakkab axloqiy ikkilanishlarni hal qilish va o’zlarining kasbiy amaliyotlarida yuqori xulq-atvor standartlarini qo’llab-quvvatlash imkonini beradi. Keys tadqiqotlari, ro’l o’ynash senariylari va axloqiy munozaralarda qatnashish orqali rahbarlar o’zlarining axloqiy xabardorligini, tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini va printsiplial qarorlar qabul qilish qobiliyatini oshirishlari mumkin.

3. Hissiy intellektni rivojlantirish: maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida hissiy intellektni rivojlantirish ularning boshqalarga hamdard bo’lish, nizolarni samarali boshqarish, ishonch va hurmatga asoslangan ijobiy munosabatlar o’rnatish qobiliyatini oshirishi mumkin. Hissiy intellekt bo’yicha treninglar rahbarlarda yuksak axloqiy fazilatlarning muhim tarkibiy qismi bo’lgan o’z-o’zini anglash, o’zini o’zi boshqarish, ijtimoiy ko’nikma va empatiyani rivojlantirishga yordam beradi.

4. Axloqiy ustozlik va murabbiylik: maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida axloqli murabbiylar bilan hamkorlik qilish yuqori axloqiy fazilatlarni rivojlantirishda shaxsiy yo’l-yo’riq va yordam berishi mumkin. Murabbiylar o’zlarining donoligi, axloqiy nuqtai nazarlari va tajribalari bilan o’rtoqlashishlari mumkin, murabbiylik mashg’ulotlari esa etakchilarga axloqiy etakchilik amaliyotlarida fikr yuritish, fikr-mulohazalarni bildirish va mahoratni oshirish imkoniyatlarini taklif qilishi mumkin.

5. Jamoatchilik bilan shug’ullanish va xizmat ko’rsatishni o’rganish: maktabgacha ta’lim muassasalari rahbarlarini jamiyat bilan muloqotga kirishishga va xizmat ko’rsatish bo’yicha o’quv faoliyatida ishtirok etishga undash ijtimoiy mas’uliyat va axloqiy fuqarolik tuyg’usini rivojlantirishi mumkin. Mahalliy tashkilotlar bilan hamkorlik qilish, jamoat ishlari bo’yicha loyihalarda ko’ngillilik qilish va bolalarni mehr-oqibatli harakatlarga jalb qilish orqali etakchilar axloqiy xatti-harakatlarni namuna qilib, ta’lim muassasasi jamoasida rahm-shafqat va ijtimoiy adolat qadriyatlarini singdirishi mumkin.

Xulosa qilib aytadigan bo’lsak, maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlarida yuksak ma’naviy-axloqiy fazilatlarni tarbiyalash axloqiy etakchilikni targ’ib qilish, ijobiy maktab madaniyatini shakllantirish, kichik yoshdagi bolalarning axloqiy kamolotini tarbiyalashda muhim ahamiyatga ega. Qadriyatlarga asoslangan etakchilikni rivojlantirish,

axloqiy qarorlar qabul qilish, hissiy intellektni rivojlantirish, axloqiy murabbiylar va jamoatchilik bilan bog‘liqlik kabi strategiyalarni amalga oshirish orqali maktabgacha ta’lim tashkilotlari rahbarlari yuqori malakani o‘zida mujassamlashtirishi va targ‘ib qilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Qayumova N. Maktabgacha pedagogika. O‘quv qo‘llanma. Toshkent-2013
2. Maktabgacha pedagogika. O‘quv-uslubiy majmua. Termiz-2018